

Vertimas iš anglų kalbos

Europos Tarybos Ministrų komiteto

Rekomendacija CM/Rec(2010)5 valstybėms narėms dėl priemonių kovai su diskriminacija seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės pagrindu

(Priėmė Ministrų komitetas 2010 m. kovo 31 d. 1081-ajame Ministrų pavaduotojų posėdyje)

Ministrų komitetas pagal Europos Tarybos statuto 15.b straipsnio sąlygas,

atsižvelgdamas į tai, kad Europos Taryba siekia didesnės savo narių vienybės ir kad šio tikslo galima pasiekti pirmiausia bendrais veiksmais žmogaus teisių srityje;

primindamas, kad žmogaus teisės yra visuotinės ir taikomos visiems asmenims, todėl pabrėždamas savo įsipareigojimą užtikrinti vienodą visų žmonių orumą ir naudojimąsi visomis teisėmis ir laisvėmis be jokios diskriminacijos dėl lyties, rasės, odos spalvos, kalbos, religijos, politinių ir kitokių įsitikinimų, nacionalinės ar socialinės kilmės, priklausymo tautinei mažumai, nuosavybės, gimimo ar kitokio statuso pagal Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (ETS Nr. 5) (toliau vadinama Konvencija) ir jos protokolus;

pripažindamas, kad valstybinių subjektų veiksmai ir, jei reikia, tinkamos valstybinės apsaugos nuo diskriminuojančio elgesio (taip pat iš nevalstybinių subjektų pusės) priemonės yra pagrindinės tarptautinės žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos sistemos dalys;

pripažindamas, kad lesbietės, gėjai, biseksualai ir transseksualai jau daugelį šimtmečių kenčia nuo homofobijos, transfobijos ir kitų nepakantumo bei diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės formų net ir savo šeimoje (įskaitant kriminalizaciją, marginalizaciją, socialinę atskirtį ir smurtą), todėl reikia imtis konkrečių veiksmų, kad šie asmenys galėtų visapusiškai naudotis žmogaus teisėmis;

atsižvelgdamas į Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau vadinama Teismu) ir kitų tarptautinių teismų, laikančių seksualinę orientaciją draudžiamu diskriminacijos pagrindu ir prisidėjusių prie transseksualų teisių apsaugos stiprinimo, praktiką;

primindamas, kad pagal Teismo praktiką bet koks skirtingas elgesys laikomas nediskriminuojančiu tik esant objektyviam ir pagrįstam pateisinimui, tai yra kai elgesiu siekiama teisėto tikslo ir pasitelkiamos priemonės, pagrįstai proporcingos šiam tikslui pasiekti;

atsižvelgdamas į principą, kad neapykantą kurstančios kalbos ir diskriminacijos formos, įskaitant diskriminaciją dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės, negali būti pateisinamos kultūrinėmis, tradicinėmis ar religinėmis vertybėmis, taip pat „vyraujančios kultūros“ normomis;

atsižvelgdamas į 2008 m. liepos 2 d. Ministrų komiteto laišką stebėtojų komitetams ir kitiems komitetams, dalyvaujantiems Europos Tarybos tarpvyriausybiniame bendradarbiavime, dėl visų žmonių, įskaitant lesbietes, gėjus, biseksualus ir transseksualus, lygių teisių bei orumo ir atitinkamas rekomendacijas;

atsižvelgdamas į 1981 m. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rekomendaciją dėl diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės ir Europos Tarybos vietos ir regioninių institucijų kongreso rekomendaciją 211 (2007) dėl lesbiečių, gėjų, biseksualų ir transseksualų susirinkimų ir žodžio laisvės;

vertindamas žmogaus teisių komisaro vaidmenį stebint lesbiečių, gėjų, biseksualų ir transseksualų padėtį valstybėse narėse, sprendžiant dėl jų diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės;

atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje 66 valstybių priimtą bendrą pareiškimą, kuriame pasmerkti žmogaus teisių pažeidimai dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės, pvz., žudymas, kankinimas, savavališkas areštas ir „ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių, įskaitant teisę į sveikatos priežiūrą, atėmimas“;

pabrėždamas, kad diskriminaciją ir socialinę atskirtį dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės galima geriausiai įveikti priemonėmis, skirtomis diskriminuojamiems ar atskirtiems asmenims ir visai visuomenei,

rekomenduoja valstybėms narėms:

1. išnagrinėti esančias teises ir kitas priemones, jas peržiūrėti, ir rinkti bei analizuoti atitinkamus duomenis, siekiant stebėti ir kompensuoti bet kokią tiesioginę ar netiesioginę diskriminaciją dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės;
2. užtikrinti teisinių ir kitų priemonių priėmimą ir efektyvų įgyvendinimą, siekiant kovoti su diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės, užtikrinti lesbiečių, gėjų, biseksualų ir transseksualų žmogaus teisių pagarbą ir skatinti toleranciją šių asmenų atžvilgiu;
3. užtikrinti, kad nuo diskriminacijos nukentėję asmenys žinotų ir galėtų pasinaudoti veiksmingomis teisės gynimo priemonėmis šalies institucijose, ir kad kovos su diskriminacija priemonės prireikus apimtų sankcijas už pažeidimus bei tinkamos kompensacijos nustatymą nukentėjusiesiems nuo diskriminacijos;
4. teisės aktuose, politikoje ir praktikoje vadovautis šios rekomendacijos priede pateiktais principais ir priemonėmis;
5. tinkamomis priemonėmis ir veiksmais užtikrinti, kad ši rekomendacija, įskaitant priedą, būtų išversta ir platinama kaip įmanoma plačiau.

Rekomendacijos CM/Rec(2010)5 priedas

Vertimą į lietuvių kalbą parengė asociacija LGL

I. Teisė į gyvybę, saugumą ir apsaugą nuo smurto

A. Neapykantos nusikaltimai ir kiti neapykantos skatinami incidentai

1. Valstybės narės turėtų užtikrinti veiksmingą, greitą ir nešališką įtariamų nusikaltimų ir kitų incidentų tyrimą, kai pagrįstai įtariama, kad nusikaltimas ar incidentas padarytas dėl nukentėjusiojo seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; valstybės narės taip pat turėtų labiau užtikrinti, kad ypatingas dėmesys būtų skiriamas šių nusikaltimų ir incidentų ištyrimui, jei juos galėjo padaryti teisėsaugos įstaigų pareigūnai ar kiti oficialias pareigas einantys asmenys, taip pat patraukti už šiuos veiksmus atsakingus asmenis atsakomybėn ir, jei reikia, juos nubausti, siekiant išvengti nebaudžiamumo.

2. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad, nustatant sankcijas būtų atsižvelgta į šališką motyvą, susijusį su seksualine orientacija ar lytine tapatybe kaip į atsakomybę sunkinančią aplinkybę, .

3. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių paskatinti su seksualine orientacija ar lytine tapatybe susijusių neapykantos nusikaltimų ir kitų neapykantos skatinamų incidentų liudytojus ir nukentėjusiuosius pranešti apie šiuos nusikaltimus ir incidentus; tuo tikslu valstybės narės turėtų imtis priemonių, kad teisėsaugos įstaigos, įskaitant teismus, turėtų reikiamų žinių ir įgūdžių šiems nusikaltimams ir incidentams nustatyti ir suteiktų nukentėjusiesiems ir liudytojams tinkamą pagalbą ir paramą.

4. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių įkalinimo įstaigose esančių asmenų ar asmenų, kurių laisvė apribota kitokiu būdu, įskaitant lesbietes, gėjus, biseksualus ir transseksualus, saugumui ir orumui užtikrinti, ypač imtis priemonių šiems asmenims apsaugoti nuo fizinio smurto, žagavimo ir kitokių kitų nuteistųjų ar darbuotojų seksualinės prievartos formų; reikėtų imtis tinkamų priemonių transseksualų lytinei tapatybei apsaugoti ir pagarbai užtikrinti.

5. Valstybės narės turėtų užtikrinti atitinkamų duomenų rinkimą ir analizavimą apie diskriminacijos ir nepakantumo dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės paplitimą ir pobūdį, ypač apie neapykantos nusikaltimus ir neapykantos skatinamus incidentus, susijusius su seksualine orientacija ar lytine tapatybe.

B. Neapykantą kurstančios kalbos

6. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių, kovojant su visomis išraiškos formomis, įskaitant žiniasklaidos priemonėse ir internete, kurios pagrįstai gali būti suprastos kaip skatinančios, platinančios ar remiančios neapykantą ar kitų formų diskriminaciją prieš lesbietes, gėjus, biseksualus ir transseksualus. Šios neapykantą kurstančios kalbos turėtų būti draudžiamos ir viešai paneigiamos iš karto po paskelbimo. Visomis priemonėmis reikėtų užtikrinti pagarbą fundamentaliai teisei į saviraiškos laisvę pagal Konvencijos 10 straipsnį ir Teismo praktiką.

7. Valstybės narės turėtų kelti visų lygių valstybės institucijų ir viešųjų įstaigų savimonei dėl pareigos susilaikyti nuo pareiškimų, ypač žiniasklaidos priemonėse, kurie pagrįstai galėtų būti supraciškai kaip įteisinantys tokią neapykantą ar diskriminaciją.

8. Valstybės pareigūnai ir kiti valstybės atstovai turėtų būti skatinami remti toleranciją ir pagarbą lesbiečių, gėjų, biseksualių ir transseksualių žmogaus teisėms, dalyvaujant dialoge su pagrindiniais pilietinės visuomenės, įskaitant žiniasklaidos priemonių ir sporto organizacijų, politinių organizacijų ir religinių bendruomenių, atstovais.

II. Asociacijų laisvė

9. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių pagal Konvencijos 11 straipsnį užtikrinti efektyvų naudojimąsi teise į asociacijų laisvę nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; ypač reikėtų užkirsti kelią ir pašalinti diskriminacines administracines procedūras, įskaitant perteklinius asociacijų registravimo ir praktinės veiklos formalumus; taip pat reikėtų imtis priemonių ir užkirsti kelią piktnaudžiavimui teisinėmis ir administracinėmis nuostatomis, pvz., susijusiomis su apribojimais dėl visuomenės sveikatos, visuomenės moralės ir viešosios tvarkos.

10. Nevyriausybinėms organizacijoms reikėtų suteikti galimybę gauti valstybės finansavimą nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės.

11. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių lesbiečių, gėjų, biseksualių ir transseksualių žmogaus teisių gynėjams veiksmingai saugoti nuo priešiškių veiksmų ir agresijos, taip pat iš valstybės atstovų pusės, kad šie asmenys galėtų laisvai veikti pagal Europos Tarybos ministrų komiteto deklaraciją skirtą pagerinti žmogaus teisių gynėjų apsaugą ir skatinti jų veiklą.

12. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų tinkamai tariamasi su lesbiečių, gėjų, biseksualių ir transseksualių žmogaus teises ginančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis priimant ir įgyvendinant priemones, galinčias turėti įtakos šių asmenų žmogaus teisėms.

III. Saviraiškos ir taikių susirinkimų laisvė

13. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių ir pagal Konvencijos 10 straipsnį užtikrinti galimybę veiksmingai naudotis saviraiškos laisvę, nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės, įskaitant pagarbą laisvei gauti ir teikti informaciją apie asmenų seksualinę orientaciją ar lytinę tapatybę.

14. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu veiksmingai užtikrinti naudojimąsi Konvencijos 11 straipsnyje nustatyta teise į taikių susirinkimų laisvę, nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės.

15. Valstybės narės turi užtikrinti, kad teisėsaugos įstaigos imtųsi tinkamų priemonių taikių demonstracijų, kuriose išreiškiamas pritarimas lesbiečių, gėjų, biseksualių ir transseksualių žmogaus teisėms, dalyviams apsaugoti ir užkirsti kelią bandymams neteisėtai sužlugdyti ar sutrukdyti dalyvių veiksmingą naudojimąsi nuomonės reiškimo ir taikių susirinkimų laisve.

16. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių užkirsti kelią trukdymui veiksmingai naudotis teisėmis į saviraiškos ir taikių susirinkimų laisvę, kuris kyla dėl piktnaudžiavimo teisinėmis ar administracinėmis nuostatomis, pavyzdžiui, remiantis visuomenės sveikata, visuomenės morale ir viešąja tvarka.

17. Valstybės institucijos visais lygiais skatintinos viešai pasmerkti, ypač žiniasklaidos priemonėse, bet kokią neteisėtą kišimąsi į asmenų ir grupių teisę įgyvendinti savo saviraiškos ir taikių susirinkimų laisvę, ypatingai susijusią su lesbiečių, gėjų, biseksualų ir transseksualų žmogaus teisėmis.

IV. Teisė į asmeninio ir šeimos gyvenimo pagarbą

18. Valstybės narės turėtų panaikinti visus diskriminuojančius teisės aktus, kuriuose numatoma baudžiamoji atsakomybė už lytinius suaugusių asmenų santykius laisva valia, įskaitant skirtingą amžių, nuo kurio leidžiami lytiniai santykiai tarp tos pačios lyties asmenų ir heteroseksualūs santykiai; valstybės narės taip pat turėtų imtis tinkamų priemonių panaikinti arba pakeisti baudžiamosios teisės nuostatas, kurių formuluotės gali lemti diskriminuojantį taikymą, arba jas taikyti laikydamosi nediskriminavimo principo.

19. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad valstybės institucijos, įskaitant teisėsaugos įstaigas, nerinktų, nesaugotų ar kitaip nenaudotų asmens duomenų, susijusių su asmens seksualine orientacija ar lytine tapatybe, išskyrus atvejus, kai tai reikalinga konkrečioms teisėtiems ir teisingiems tikslams pasiekti; šių principų neatitinkantys dokumentai turi būti sunaikinti.

20. Anksčiau nustatyti reikalavimai, įskaitant fizinės prigimties pokyčius dėl lyties keitimo teisinio pripažinimo, turėtų būti nuolat peržiūrimi, siekiant pašalinti žeminančius reikalavimus.

21. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių asmens lyties keitimo visiškam teisiniam pripažinimui visose gyvenimo srityse užtikrinti, ypač sudarant galimybes greitai, skaidriai ir prieinamai keisti asmens oficialiuosiuose dokumentuose nurodytą vardą, pavardę ir lytį; valstybės narės taip pat turėtų, esant poreikiui, užtikrinti, kad nevalstybiniai subjektai atitinkamai pripažintų ir pakeistų pagrindinius dokumentus, pvz., išsilavinimą ar darbą patvirtinančius pažymėjimus.

22. Valstybės narės turėtų imtis priemonių, kad, pakeitus lytį ir tai teisiškai pripažinus pagal 20 ir 21 punktus, būtų veiksmingai užtikrinta transseksualų teisė sudaryti santuoką su jų naujai lyčiai priešingos lyties asmeniu.

23. Jei nacionaliniuose teisės aktuose pripažintos nesusituokusių porų teisės ir pareigos, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad šie teisės aktai be diskriminacijos būtų taikomi tos pačios ir skirtingos lyties asmenų poroms, įskaitant teisę į našlių ir našlaičių išmokas ir teisę naudotis turtu.

24. Jei nacionaliniai teisės aktai pripažįsta registruotą tos pačios lyties asmenų partnerystę, valstybės narės turėtų imtis priemonių užtikrinti, kad šių porų teisinė padėtis ir teisės bei pareigos atitiktų panašios padėties heteroseksualių asmenų porų teisinę padėtį, teises ir pareigas.

25. Jei nacionaliniai teisės aktai nepripažįsta ir nesuteikia teisių ar pareigų registruotai tos pačios lyties asmenų partnerystei ir nesusituokusioms poroms, valstybės narės kviečiamos apsvarstyti galimybę be diskriminacijos, taip pat skirtingos lyties asmenų porų atžvilgiu, suteikti tos pačios lyties asmenų poroms teises ar kitas priemones spręsti socialines praktines problemas, su kuriomis jie susiduria gyvendami.

26. Atsižvelgiant į tai, jog sprendimai dėl tėvų pareigų vaikams ar vaikų globos turėtų būti priimami pirmiausia atsižvelgiant į vaiko interesus, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad šie sprendimai būtų priimami nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės.

27. Atsižvelgiant į tai, jog sprendimai dėl įvaikinimo turi būti priimami pirmiausia atsižvelgiant į vaiko interesus, valstybės narės, kurių nacionaliniai teisės aktai leidžia įsivaikinti vieniems gyvenantiems asmenims, turėtų užtikrinti, kad įstatymai būtų taikomi nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės.

28. Jei nacionalinė teisė leidžia dirbtinį reprodukcinį vienišų moterų gydymą, valstybės narės turėtų stengtis užtikrinti galimybę pasinaudoti šiuo gydymu nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos.

V. Užimtumas

29. Valstybės narės turėtų nustatyti ir įgyvendinti tinkamas priemones, kurios veiksmingai saugotų nuo diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės užimtumo ir darbo srityje viešajame ir privačiame sektoriuose. Šios priemonės turėtų apimti įsidarbinimo ir paaukštinimo, atleidimo iš darbo, darbo užmokesčio ir kitas darbo sąlygas, įskaitant priekabiavimo ir kitų formų persekiojimo prevenciją, kovą ir baudimą už jas.

30. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti transseksualų teisei į privatų gyvenimą užimtumo srityje, ypač kreipiantis dėl priėmimo į darbą, užtikrinti, kad jų lyties istorija ar ankstesnis vardas ir pavardė nebūtų be pagrindo atskleisti darbdaviui ir kitiems darbuotojams.

VI. Švietimas

31. Valstybės narės, atsižvelgdamos į geriausius vaiko interesus, turėtų imtis tinkamų teisinių ir kitų priemonių, skirtų švietimo darbuotojams ir moksleiviams, siekiant užtikrinti veiksmingą naudojimąsi teise į švietimą nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; tai ypač apima vaikų ir jaunimo teisės mokytis saugioje aplinkoje užtikrinimą be prievartos, bauginimo, socialinės atskirties ir kitų formų diskriminuojančio ir žeminančio elgesio dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės.

32. Atsižvelgiant į geriausius vaiko interesus, turėtų būti imamasi tinkamų priemonių visais lygmenimis abipusei tolerancijai ir pagarbai mokyklose skatinti, nepriklausomai nuo seksualinės

orientacijos ar lytinės tapatybės. Tai turėtų apimti objektyvios informacijos apie seksualinę orientaciją ar lytinę tapatybę teikimą, pvz., mokyklos programoje ir šviečiamajame medžiagoje, taip pat reikiamos informacijos, apsaugos ir palaikymo teikimą moksleiviams ir studentams taip juos įgalinant gyventi atsižvelgiant į savo seksualinę orientaciją ir lytinę tapatybę. Be to, valstybės narės gali parengti ir įgyvendinti mokyklos lygybės ir saugumo politiką bei veiksmų planus ir gali suteikti galimybę pasinaudoti tinkamomis antidiskriminacinėmis mokymo ar pagalbos ir mokymo priemonėmis. Šios priemonės turi būti nustatytos atsižvelgiant į tėvų teises jų vaikų mokymo srityje.

VII. Sveikata

33. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų teisinių ir kitų priemonių, kad aukščiausi įmanomi sveikatos priežiūros standartai būtų veiksmingai taikomi nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; ypač valstybės narės turėtų atsižvelgti į specifinius lesbiečių, gėjų, biseksualų ir transseksualų poreikius, rengdamos nacionalinius sveikatos priežiūros planus, įskaitant savižudybių prevencijos priemones, sveikatos apžvalgas, medicinos mokymo programas, mokymo kursus ir medžiagas, taip pat stebėdamos ir vertindamos sveikatos priežiūros paslaugų kokybę.

34. Turėtų būti imamasi tinkamų priemonių, kad homoseksualumas nebūtų priskiriamas ligoms pagal Pasaulio sveikatos organizacijos standartus.

35. Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių užtikrinti galimybes transseksualams veiksmingai pasinaudoti tinkamomis lyties keitimo paslaugomis, įskaitant galimybę pasinaudoti psichologine, endokrinologine ir chirurgine ekspertize transseksualų sveikatos priežiūros srityje, šiuo klausimu nekeliant nepagrįstų reikalavimų; turėtų būti draudžiama asmeniui taikyti lyties keitimo procedūras be jo sutikimo.

36. Valstybės narės turėtų imtis atitinkamų teisinių ir kitų priemonių, siekiant užtikrinti, kad bet kokie sprendimai, kurių pasekoje sveikatos draudimas nepadengia lyties keitimo procedūrų išlaidų, turėtų būti teisėti, objektyvūs ir proporcingi.

VIII. Būstas

37. Reikėtų imtis priemonių, kad teise į tinkamą būstą galėtų veiksmingai ir lygiai naudotis visi asmenys, nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; šios priemonės ypač turėtų apsaugoti nuo iškeldinimo diskriminuojant ir užtikrinti lygias teises įsigyti ir turėti žemės ar kito turto nuosavybės teise.

38. Reikėtų skirti tinkamą dėmesį lesbiečių, gėjų, biseksualų ir transseksualų benamystės rizikai, įskaitant jaunimą ir vaikus, kurie ypatingai pažeidžiami socialinės atskirties atžvilgiu taip pat šeimose; tam reikėtų teikti atitinkamas socialines paslaugas objektyviai įvertinus kiekvieno asmens poreikius ir jo nediskriminuojant.

IX. Sportas

Vertimą į lietuvių kalbą parengė asociacija LGL

39. Homofobija, transfobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės sporto srityje, kaip ir rasizmas ir kitos diskriminacijos formos, yra nepriimtinos ir turėtų būti su jomis kovojama.

40. Sportinė veikla ir priemonės turi būti prieinamos visiems nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; ypatingai reikėtų imtis veiksmingų priemonių, siekiant užkirsti kelią, neutralizuoti ir bausti už diskriminuojančius įžeidimus dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės per sporto renginius ar dėl jų.

41. Valstybės narės turėtų skatinti dialogą su sporto asociacijomis, aštuolių klubais ir remti jų visuomenės švietimo veiklą apie lesbiečių, gėjų, biseksualų ir transseksualų diskriminaciją sporto srityje ir nepakantumo apraiškų draudimą šių asmenų atžvilgiu .

X. Teisė prašyti prieglobsčio

42. Valstybės narės, turinčios tarptautinių įsipareigojimų šioje srityje, turėtų pripažinti, kad pagrįsta persekiojimo dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės baimė gali būti tinkamas pagrindas suteikti pabėgėlio statusą ir prieglobstį pagal nacionalinę teisę.

43. Valstybės narės turėtų ypatingai užtikrinti, kad prieglobsčio prašantys asmenys nebūtų išsiųsti į šalį, kurioje jų gyvybei ar laisvei grėstų pavojus ar kiltų kankinimo, nehumaniško ar žeminančio elgesio ar bausmės dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės grėsmė.

44. Prieglobsčio prašytojai turėtų būti apsaugoti nuo diskriminuojančios politikos rūšių ar praktikos dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; ypatingai reikėtų imtis tinkamų priemonių, siekiant užkirsti kelią fizinės prievartos, įskaitant seksualinę prievartą, žodinę agresiją ar kitas priekabiavimo formas laisvės netekusių prieglobsčio prašančių asmenų atžvilgiu, rizikai ir suteikti šiems asmenims galimybę gauti informacijos, atsižvelgiant į individualias aplinkybes.

XI. Nacionalinės žmogaus teisių institucijos

45. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nacionalinės žmogaus teisių institucijos turėtų aiškius įgaliojimus kovoti su diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; ypatingai šios institucijos turi turėti galimybę teikti rekomendacijas dėl teisės aktų ir politikos sričių, didinti visuomenės supratimą ir pagal nacionalinę teisę nagrinėti asmenų skundus dėl privataus ir viešojo sektorių, kreiptis į teismą dalyvauti teisminiuose procesuose.

XII. Daugialypė diskriminacija

46. Valstybės narės raginamos imtis priemonių ir užtikrinti, kad nacionalinės teisės nuostatos, draudžiančios ar užkertančios kelią diskriminacijai, taip pat apsaugotų nuo daugialypės diskriminacijos, įskaitant diskriminaciją dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; nacionalinėms žmogaus teisių institucijoms reikėtų suteikti plačius įgaliojimus šiems klausimams spręsti.

